

Αθήνα, 10 Νοεμβρίου 2020

Ερώτηση

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Είναι συμβατό το master plan της μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; Η περίπτωση των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης»

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του master plan της μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών, το οποίο είναι αναρτημένο στη δημόσια διαβούλευση, προκύπτει ότι τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης είναι υπό κατάρτιση και θα ολοκληρωθούν ταυτόχρονα με την θεσμική δημόσια διαβούλευση ή μετά το πέρας αυτής. Το κρίσιμο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι αν αυτός ο σχεδιασμός της Κυβέρνησης της ΝΔ είναι συμβατός με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και εμπειρία από αντίστοιχες περιπτώσεις μετάβασης.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το επενδυτικό σχέδιο για μια βιώσιμη Ευρώπη, ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα περιλαμβάνει ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης με επίκεντρο τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης. Τα κράτη μέλη θα εκπονήσουν ένα ή περισσότερα εδαφικά σχέδια μετάβασης, που θα παρέχουν μια συνοπτική περιγραφή της διαδικασίας μετάβασης έως το 2030, και τα οποία θα είναι σύμφωνα με τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα και τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης περιοχών θα προσδιορίζονται οι περιοχές που πλήττονται περισσότερο και οι οποίες θα πρέπει να λάβουν στήριξη. Για καθεμία από τις περιοχές αυτές, τα σχέδια θα καθορίζουν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις και θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες και τα μέτρα οικονομικής διαφοροποίησης, επανεκπαίδευσης και περιβαλλοντικής αποκατάστασης, κατά περίπτωση.

Σύμφωνα με την αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Κανονισμό του ταμείου δίκαιης μετάβασης τα κράτη μέλη καταρτίζουν, μαζί με τις αρμόδιες αρχές των οικείων εδαφών, τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης. Επίσης, αναφέρεται ότι «στην κατάρτιση και στην υλοποίηση των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης συμμετέχουν οι οικείοι εταίροι σύμφωνα με το άρθρο [6] του κανονισμού (ΕΕ) [νέος ΚΚΔ], δηλαδή: α) αστικές και άλλες δημόσιες αρχές β) οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι γ) σχετικοί φορείς που

εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, περιβαλλοντικοί εταίροι και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων».

Πρώτο συμπέρασμα: η έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η χρηματοδότηση από τον μηχανισμό δίκαιης μετάβασης θα γίνει βάσει των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης και όχι βάσει του master plan της μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών. **Δεύτερο συμπέρασμα:** τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης συν διαμορφώνονται από τις κυβερνήσεις των κρατών σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και τους οικείους εταίρους.

Τρίτο συμπέρασμα: απαιτείται διαβούλευση επί των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης σε επίπεδο NUTS3 ενοτήτων και όχι μόνο του master plan της μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών.

Βάσει του χρονοδιαγράμματος και του σχεδιασμού της κυβέρνησης, όχι μόνο δεν προκύπτει η συν διαμόρφωση των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης με τους τοπικούς φορείς και τους οικείους εταίρους, αλλά δεν προκύπτει καν διαβούλευση επί των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης. Επομένως, εύλογα προκαλούνται ερωτηματικά ως προς την συμβατότητα του σχεδιασμού της κυβέρνησης της ΝΔ με τις ευρωπαϊκές εξελίξεις και τάσεις.

Με γνώμονα αφενός την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και αφετέρου την προάσπιση του μέλλοντος των λιγνιτικών περιοχών που απειλούνται με ερημοποίηση και οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική καταστροφή από τις επιλογές της κυβέρνησης της ΝΔ εφιστούμε την προσοχή της Κυβέρνησης να διορθώσει τις ελλείψεις στο σχεδιασμό της.

Τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης προκειμένου να εγκριθούν και να χρηματοδοτηθούν από τον μηχανισμό δίκαιης μετάβασης θα πρέπει να περιλαμβάνουν, σύμφωνα με την αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον κανονισμό του ταμείου δίκαιης μετάβασης, τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Περιγραφή της διαδικασίας μετάβασης σε εθνικό επίπεδο προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, περιλαμβανομένου χρονοδιαγράμματος για τα βασικά στάδια της μετάβασης, τα οποία συνάδουν με το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα («ΕΣΕΚ»), στην τελευταία του εκδοχή
- β) Αιτιολόγηση του χαρακτηρισμού των εδαφών ως εδαφών που επηρεάζονται αρνητικά σε μεγαλύτερο βαθμό από τη διαδικασία μετάβασης που αναφέρεται στο στοιχείο α) και τα οποία πρέπει να υποστηριχθούν από το ΤΔΜ
- γ) Αξιολόγηση των προβλημάτων μετάβασης που αντιμετωπίζουν τα εδάφη που επηρεάζονται αρνητικά σε μεγαλύτερο βαθμό, καθώς και αξιολόγηση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, με προσδιορισμό του δυνητικού αριθμού των θέσεων εργασίας που επηρεάζονται και των θέσεων

εργασίας που χάνονται, των αναπτυξιακών αναγκών και των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030 σε σύνδεση με τον μετασχηματισμό ή τη διακοπή των δραστηριοτήτων έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στα εν λόγω εδάφη

δ) Περιγραφή της προσδοκώμενης συνεισφοράς από το ΤΔΜ για την αντιμετώπιση των κοινωνικών, των οικονομικών και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία

ε) Αξιολόγηση της συνέπειας του εδαφικού σχεδίου με άλλες εθνικές, περιφερειακές ή εδαφικές στρατηγικές και σχέδια

στ) Περιγραφή των μηχανισμών διακυβέρνησης που συνίστανται στις συμφωνίες σύμπραξης, στα σχεδιαζόμενα μέτρα παρακολούθησης και αξιολόγησης και στους αρμόδιους φορείς

ζ) Περιγραφή του είδους των πράξεων που προβλέπεται να υλοποιηθούν και της προσδοκώμενης συμβολής τους στην άμβλυνση των επιπτώσεων της μετάβασης

η) Όταν παρέχεται στήριξη για παραγωγικές επενδύσεις σε επιχειρήσεις εκτός των ΜΜΕ, εξαντλητικό κατάλογο των εν λόγω πράξεων και επιχειρήσεων και αιτιολόγηση της αναγκαιότητας αυτής της στήριξης με μελέτη αποκλίσεων στην οποία θα πρέπει να καταδεικνύεται ότι, αν δεν γίνει η επένδυση, ο αριθμός των θέσεων εργασίας που αναμένεται να απολεσθούν θα υπερβεί τον αριθμό των θέσεων εργασίας που αναμένεται να δημιουργηθούν

θ) Όταν παρέχεται στήριξη σε επενδύσεις για την επίτευξη μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ, εξαντλητικό κατάλογο των πράξεων που πρόκειται να υποστηριχθούν και αιτιολόγηση ότι συμβάλλουν στη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία και οδηγούν σε σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, σαφώς κάτω των σχετικών δεικτών αναφοράς που χρησιμοποιούνται για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής βάσει της οδηγίας 2003/87/ΕΚ, και με την προϋπόθεση ότι είναι απαραίτητες για την προστασία σημαντικού αριθμού θέσεων εργασίας

ι) Συνέργεια και συμπληρωματικότητα με άλλα ενωσιακά προγράμματα και πυλώνες του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης για την κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών που εντοπίστηκαν

Επειδή το μέλλον της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης εξαρτάται άμεσα από τον σχεδιασμό της Κυβέρνησης ενόψει της εμπροσθοβαρούς απολιγνιτοποίησης, αναμένουμε το συντομότερο δυνατό τη δημόσια διαβούλευση επί των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης, τα οποία πρέπει να περιλαμβάνουν το σύνολο των απαιτούμενων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στοιχείων

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- 1) Ο σχεδιασμός της κυβέρνησης για τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης συμβαδίζει με την αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον κανονισμό του ταμείου δίκαιης μετάβασης; Σε ποιες διορθωτικές κινήσεις θα προβεί η Κυβέρνηση προκειμένου να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση της χρηματοδότησης;**
- 2) Ο συγκεντρωτικός τρόπος της Κυβέρνησης στη κατάρτιση των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης συμβαδίζει με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; Τα εδαφικά σχέδια καταρτίζονται μαζί με τις αρμόδιες αρχές των οικείων εδαφών; Συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή και οι οικείοι εταίροι σύμφωνα με το άρθρο [6] του κανονισμού (ΕΕ) [νέος ΚΚΔ]; Τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης συν διαμορφώνονται με την τοπική κοινωνία;**
- 3) Πότε θα ολοκληρωθούν τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης; Πόσα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης θα καταρτίσει η Κυβέρνηση και για ποιες περιοχές επιπέδου NUTS3 (Π.Ε.); Σχεδιάζει η Κυβέρνηση να εντάξει και άλλες περιοχές εκτός από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης;**
- 4) Γιατί δεν έχουν κατατεθεί για δημόσια διαβούλευση τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης; Θα κατατεθούν για δημόσια διαβούλευση και πότε;**

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Φάμελλος Σωκράτης

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αγαθοπούλου Ειρήνη Ελένη

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αποστόλου Βαγγέλης

Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Βέττα Καλλιόπη

Βίτσας Δημήτριος
Γιαννούλης Χρήστος
Γκίολας Ιωάννης
Δραγασάκης Ιωάννης
Ηγουμενίδης Νικόλαος
Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)
Μάλαμα Κυριακή
Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Μουζάλας Ιωάννης
Μωραΐτης Θάνος
Νοτοπούλου Αικατερίνη
Ξενογιαννακοπούλου Μαρία-Ελίζα (Μαριλίζα)
Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)
Παπαηλιού Γεώργιος
Παππάς Νικόλαος
Πούλου Παναγιού (Γιώτα)
Ραγκούσης Ιωάννης
Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)
Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)
Τελιγορίδου Ολυμπία
Τζάκρη Θεοδώρα

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Φωτίου Θεανώ

Χαρίσης Αλέξης

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γεώργιος